

Pyhäjärvi

Maanantai 22. lokakuuta 2007

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 10 52. vuosikerta

Ensi kesän Pyhäjärvi-juhlia valmistellaan jo Mouhijärvellä

Tulevan vuoden 2008 Pyhäjärvi-juhlat ovat pitkän tauon jälkeen Mouhijärvellä. Edelliset juhlat Mouhijärvi järjesti yhdessä suodenniemiäisten kanssa 1984. Mouhijärven Karjalaseuran toiminta on viime vuosina ollut hyvin hiljaisloea. Monet aikoinaan hyvinkin aktiivisesti seuraa luotsanneet pyhäjärveläiset ja seuran jäsenet ovat siirtyneet jo ajasta pois ja jäljelle jääneidenkin ikä on hyvin korkea.

Nyt on kuitenkin löytynyt karjalaisjuuria nuoria ihmisiä ja heillä innostusta juhlien järjestämiseen. Toiminnan puuhamiehet **Kari Äikäs** ja **Matti Hassi**, syntynyt Tiitualla, kokosivat joukkoa ensimmäiseen yhteiseen kokoontumiseen. Juhlita kiinnostuneita ihmisiä tuli ja joukossa oli paikkakuntalaisiaakin. Heistä koottiin jo 8-henkinen juhlatoimikunta, jonka pu-

heenjohtajaksi tuli **Kari Äikäs**, varapuheenjohtaja **Matti Hassi** ja sihteerinä **Paula Äikäs**.

57-vuotias **Kari Äikäs** on syntynyt Mouhijärvellä. Vanhemmat **Bertha** ja **Viljami Äikäs** ostivat sodan jälkeen maatilaa Mouhijärveltä ja perheeseen syntyi vielä tytär, **Ritva**. **Karin** piti alun perin ryhtyä maanviljelijäksi, mutta elämän virta vei muihin töihin maailmalle. Hän avioitui matkatoimistovirkailija **Paula Ikonen** kanssa ja heillä on yksi tytär **Eveliina**, joka lentotemäntänä asuu Helsingissä.

Tätä nykyä **Paula** ja **Kari** asuvat kahdessa paikassa, Tampereella ja Mouhijärvellä. **Karilla** on oma tei-sännöinti yritys Mouhijärvellä. Hän on suorittanut Suomen tieyhdistyksen TIKO-tutkinnon ja antaa palveluja kaikissa yksityistieasioissa, koskipa se tie-

kunnan hallintoa, tieyksi-köintiä, avustusten hakemista ynnä muuta.

Ohjelma hahmollaan

Tulevista Pyhäjärvi-juhlista **Kari** kertoi, että niiden puitteissa on jo kokoonnuttu muutaman kerran ja juhlien ohjelmakin juhlapuhujaa myöten alkaa olla jo hahmollaan.

– Kaikki juhlapaikat ovat jo varattu. Kunnan, seurakunnan ja koululaitoksen edustajien suhtautuminen on ollut erityisen myönteistä. Ruokailu tehdään omatoimisesti ja siihenkin on jo vastuuhenkilöt valittu.

– Juhlien ohjelmassa huomioidaan rovasti **Karl Wiika**, joka oli eläkevuosiinsa asti Mouhijärven kirkkoherra sekä filmaisteri **Impi Wiika**, joka oli Mouhijärven Yhteiskoulun ensimmäinen rehtori. Niin meillä pyhäjärveläisillä kuin

mouhijärveläisilläänkin on heistä muistoja. Wiikan pariskunta kuten useat muut pyhäjärveläiset on haudattu Mouhijärven hautausmaalle.

– Mouhijärvellä on monia musiikkiyhtyeitä ja heidän taitonsa tulee näkymään ja kuulumaan juhlissa. Tässä näitä Mouhijärven kuulumisia alkajaisiksi ja jatkossa sitten lisää, tote- si **Kari Äikäs**.

SALME RINTALA

Juhlatoimikunnan puheenjohtaja **Kari Äikäs ja sihteeri **Paula Äikäs** kertovat, että juhlien valmistelu etenee hyvää vauhtia.**

Jalmari Pusan muistoa kunnioitettiin Vammalassa

Vpl. Pyhäjärven historiasa luonnehditaan **Jalmari Pusa** seuraavasti: ”Hän oli tullelielinen, aloitekykyinen, rohkea taistelija-luon-

ne, jonka tekojen ja toiminnan kannustajana ja kohteena oli isänmaan paras.”

Jalmari Pusa oli maanvil-

jelijä, kansanedustaja, kapteeni, suojeleuskunnan päällikkö, kunnallis- ja järjestö-mies, luovutetun **Karjalan** etujen ajaja ja armoitettu

puhujia.

Tämän arvostetun pyhäjärveläisen kuolemasta tuli 27.9.2007 kuluneeksi 50 vuotta. Tuona päivänä pi-

dettiin hänen haudallaan Tyrvään kirkon hautausmaalla kunnianosoitus- ja muistotilaisuus, jonka järjestäjänä olivat Pyhäjärven ajan naapurit ja vapausso-turien järjestöt.

Omaa kukkalaitettaan laskiessa **Jalmari Pusan** poika **Pekka Pusa** puhui lämpimän sanoin isänsä muistolle.

Vapausoturiin kukkatervehdyksen toivat Vapausoturiin Huoltosäätiön puheenjohtaja **Paavo Koskenranta** ja Vapausodan ja Itsenäisyyden Perinneyhdistys **Sastamalan** puheenjohtaja **Markku Esko**.

Paikalla olivat myös VHS:n kunniapuheenjohtaja **Jorma Kotisaari** ja Vapausodan Perinneliiton puheenjohtaja **Timo Siukosaari**. **Jalmari Pusa** oli Huoltosäätiön syntysanojen lausuja ja Pyhäjärven asemalla 20.11.1917 vaikeasti haavoitettu vapausoturi.

Pyhäjärven aikaiset naapurit osoittivat kiitollisuut-

taan ja kunnioitustaan kukkatervehdyksellään, jonka laskivat **Vappu Nikkanen**, o.s. **Pitkänen**, ja **Matti Santa**, jonka vuosi sitten edesmenntyn puoliso, o.s. **Pitkänen**, oli pyhäjärveläisiä.

Haudalla käyntiä seurasi kahvitilaisuus, jossa edesmenntyn muistelivat **Pekka Pusa**, **Paavo Koskenranta** ja **Markku Esko**. **Jalmari Pusan** oman Pyhäjärven koulupiirin historiatoimikunnan puheenjohtaja **Toivo Hinkkanen** palautti mieleen yhteisiä vuosia kotiseudulla.

Lopuksi lause tuoreesta **Kaunistu Vpl.Pyhäjärveä** kirjasta:

”**Pusa** oli karjalainen taistelija, joka syöksyi eteenpäin, ei katsonut sivuilleen eikä taakseen, tuleeko muita perässä.”

MATTI SANTA

Jalmari Pusan hautamuistomerkki kukitettuna Tyrvään kirkon hautausmaalla. Kivessä on muotokuvareliefi ja **Karjalan** miekat sekä vapausoturi-merkki. **Jalmari** ja **Hanna Pusan** lisäksi heidän tyttärensä **Maiju Huju**, o.s. **Pusa**, on saanut haudassa leposijan.

Valmistautuminen kukkatervehdyksiin. Henkilöt oikealta: **Pekka Pusa** sekä naapurien edustajat **Vappu Nikkanen** ja **Matti Santa**.

22. lokakuuta 2007

Suvannon seudun pitäjäjhteisöt jakavat tietoja ja yhdistävät tavoitteita

Elämänvoimaa kokemuksista

Meille monille oman minäkuvan, identiteetin, muutoutuminen elämän eri vaiheissa on ollut varsin luonnollista.

Pyhäjärviläisen lapselle on itsestään selvää, että lauantaina leivotaan karjalanpiirakat ja marjapiirakat tai vesrinkelit ja uuniin jää hautumaan karjalanpaisti ja uunipuuro, oltiin sitten kotona tai mummolassa. Sukulaisten yhteydenpito, muistelut ja miesten jutustelut olivat luontaisia ja lapsen koviin kiinnostavia ja joskus pelottavia ja ahdistiäkin.

Valmistauduttiin virpomaan ja Pyhäjärvi juhliin mentiin. Nähtiin tädit, sedät, isän serkut, pikkuserkut, ah, niin kauniit kansallispuvut, joiden kantajia arjen jälkeen oli puvuissa ensin vaikea tunnistaa. Miten syötiin juhlaruoka ulkosalla ja jännitettiin muistoviestissä oman kylän juoksijoiden puolesta täysin rinnoin. Monesti lapsena jäi odottamaan seuraavia juhlia, jos vain päästäisiin taas... mitä muuta elämä voiskaan olla!

Ja sitten, toisen mummolan Satakunnan maisemat, Rautaveden selkä ja rannat jotka palaavat mieleen kun kysytään lapsuuden sielun tärkeää maisemaa, ja samoin Anna-Liisa-mummon ja Heikki-vaarin talon pihatanner monine leikkeineen.

Aikuisiässä ymmärtää että pyhäjärveläisen minäkuvan kuuluu myös ikävä, kaiho, oman paikan etsiminen, muutot toisensa jälkeen, uusiin paikkoihin oloihin sopeutuminen. Sodan jälkeen sopeutuminen uusiin kulttuuriin oloihin on asuttamisen ja arjen työn ohella ollut edellisen sukupolven merkittävä tehtävä. Oman paikan löytäminen ahkeruudella ja aktiivisuudella paikallisessa valtakulttuurissa niin työssä kuin sosiaalisessa sopeutumisessa ja paikallisessa vaikuttamisessa. Oli olettava hahmottamaan paikallisen valtakulttuurin koodistoja, jotta oma itsenäisyys ja toimintakyky säilyisi ja kehittyisi ja tuomaan uusiakin, tasa-arvoisia ja avoimia tuulia paikalliseen elämään.

Monesti jää miettimään ovatko sodanjälkeiset pyhäjärviläiset perheet olleet aikansa "maahanmuuttajia", kulttuuriinmuuttajia, joiden kokemukset luontaisen sitkeyden ja tulevaisuudenuskon, työn, tarmokkuuden ja, joskus tuntuu, ehtymättömän energisyyden ja tarmon avulla, ovat muuttaneet kokemansa rakentavaksi toiminnaksi niin sivistyksellisen kuin poliittisenkin vaikuttamisen kautta. Luopumisen historia niin elettynä kuin sivusta lapsen ajatuksiin vaikuttaneena on sisälle mieleen rakennettu ja muuttunut hiljalleen ymmärrykseksi ja voimavaraksi.

Tätä kokemuksellista voimavaraa nyt kerätään vielä elossa olevan evakkosukupolven muisteluissa, tarinoissa, kuvissa ja kirjoissa sekä henkilökohtaisina tai sukuseurojen kokoamina. Kun nyt ajankohdasta kulttuurienvälisestä kasvatus tarintaan kaikilla yhteiskuntaelämän aloilla, uskallanpa olettaa että aiempien sukupolvien tekemä onnistunut sopeutuminen kantaa pyhäjärviläisten lapsia ja nuoria vielä sukupolviäkin eteenpäin.

MARJA-LEENA HÄRMÄ
Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen jäsen

Palaverissa edessä vas. Reino Äikiä (Pyhäjärvi), Robert J. Rainio, Kalevi Paavilainen ja Leila Paavilainen (Räisälä), Ilmi Pesonen (Metsäpirtti) ja Kaarina Pärssinen (Pyhäjärvi). Takana vas. Kullervo Huppunen ja Juhani Huppunen (Räisälä), Hannu J. Paukku (Sakkola), Pentti Laukkanen (Räisälä), Kalevi Hyytiä (Metsäpirtti) ja Yrjö S. Kaasalainen (Pyhäjärvi).

Seitsemän luovutetun Karjalan pitäjää, Käkisalmi, Metsäpirtti, Pyhäjärvi, Rautu, Räisälä, Sakkola ja Vuoksela ovat koonneet pari kertaa vuodessa edustajiansa pohtimaan toimintaansa. Viimeisimmän yhteisneuvottelun Suvannon seudun pitäjäjhteisöt pitivät Karjalatalossa 30.9.

Tapaamisten yhtenä tavoitteena on lisätä eri pitäjien tuntemusta muiden edustajien keskuudessa sekä hyötyä toisten toimintaideoista ja ratkaisuista. Yhteisvoimin etsitään myös keinoja vahvistaa yhteyksiä luovutetun alueen nykyiseen paikallishallintoon.

Viime keväänä toteutettu tutustumismatka Räisälän ja Pyhäjärven pitäjään oli myönteinen kokemus. Silloin saatiin järjestymään tapaamiset sekä Käkisalmen että Pyhäjärven paikallisjohtoon kuuluvien kanssa. Niinpä vallitsikin yksimielisyys siitä, että ensi keväänä tutustutaan Sakkolaan ja Vuokselaan. Samalla pyritään vahvistamaan suhteita nykyhallinnon edustajiin. Toistuvasti tuli esiin sekin, että lyhyillä toistuvillakaan kotiseutu-

matkoilla ei yleensä saa tietoa muista kuin omasta pitäjistä, koska naapuripiirien edustajia ei ole mukana. Yhdessä tehdyillä matkoilla saadaan siksi arvokasta tietoa toisten alueiden historiasta ja nykytilasta. Tätä tietämystä voidaan sitten jakaa myöhemmillä matkoilla uusille kuulijoille.

Yhteistyötä eri alueilla

Karjalan Liiton toiminnassa tapahtuu merkittäviä muutoksia, kun esimerkiksi Pitäjätoimikunnan vastuuden kanto siirtyy Pitäjäjhteistysten liiton hallitukselle.

Palaverissa todettiin, että on kiinnitettävä huomiota yhteisten näkemysten esille tuomiseen, ja erilaisissa tapahtumissa on tärkeää seurata Suvannon seudun etujen kehittymistä.

Tehokkuuden lisäämistä saattaisi lisätä tietojen saaminen toisten toiminta-

suunnitelmista ja ideoista. Tulevaisuudessa tutkitaan miten Internetiä voitaisiin hyödyntää tässä. Onko mahdollista saada kaikkien käytössä oleva luettelo tiedoista?

Myös yhteistyötä inkeriläisten kanssa jatketaan. Siihen liittyy on suunniteltu matkaa Inkerinmaalle vuonna 2008.

Tulevista tapahtumista nostettiin esiin Käkisalmen museon johtajan Maria Lihajan ja hänen tyttärensä Tampereelle Tallintorille elokuuhun 2008 suunnitellun taidemyyntinäyttelyn tukeminen. Kahden viikon ajaksi tarvitaan halukkaita valvomaan näyttelyä. Todettiin tällaisen avun olevan myös omiaan vahvistamaan suhteita museoväkeen, joka suhtautuu omalta osaltaan erittäin myönteisesti Karjalan suomalaiseen historiaan ja osa on opetellut jopa suomenkieltä palvelukseen kotiseutumatkailijoita.

KULLERVO HUPPUNEN

Muistomerkit tarkkailuun

Yhteispalaverin läsnäolijoita puhutti Karjalaa jääneiden vainajien muistomerkkien kohtalo eri haudausmailla. Päätettiin tarkistaa millaisessa kunnossa muistomerkit omissa sijoituspaikoissa ovat. Huolestuttavin tilanne tulee olemaan niillä paikkakunnilla, joiden karjaseuratoiminta loppuu. Kuka huolehtii sen jälkeen muistomerkkien asianmukaisesta tilasta?

Heräsi myös kysymys niistä kunnista mihin tulit sodan jälkeen ja haudattiin vainajia. Kuinka monella sellaisella paikkakunnalla on luovutetun alueen vainajille pystytettyjä yleisiä muistomerkkejä?

Ainakin Jalasjärveltä on löytynyt Räisälän seurakunnan pystyttämä muistomerkki huonossa kunnossa. Muitakin saattaa löytyä.

Pentti Laukkanen (Räisälä), Yrjö S. Kaasalainen, Reino Äikiä ja Kaarina Pärssinen (Pyhäjärvi) sekä Ilmi Pesonen (Metsäpirtti) pohtimassa tulevaa.

Kostissa ollaan kolme yötä

Niin oli ennen. Osattiin antaa aikaa vierailulle ja vieraiden vastaanottamiselle. Kostissa käytiin ystävien luona, ei vain sukulaisten. Sanoothan sananlaskukin; ”hyvä ystävä on parempi huonoa lankoa”.

Äijäni Mikko Vesikko oli syntynyt Noitermaassa vuonna 1858. Ystävyys samankäisiin poikiin, Lautamiehen Heikkiin ja Anttiin, Huttusen veljeksiin ja Tuomas Nokelaiseen säilyi läpi elämän. Ei siinä kutsuja odoteltu, kun tuli yhtäkkiä mieleen, että lähdetään katsomaan, mitä heille kuuluu. Hevonen valjaisiin, emäntä rekeen ja matkalle naapurikyliin. Sanottiin; tulo elää tavallaan, vieras talo ajallaan. Ei siinä tarjoiluja jännitetty, miehille riitti saju, emännille kahvit. Vehnästä ei silloin ollut kuin suurina pyhinä.

Toisenlainen vierailu oli kostireissu. Tuomas Nokelainen oli muuttanut Käkiälmen Ostamonkylään. Heillä oli jo silloin suuri perhe, kahdella pojalla vaimot ja useampia lapsia. Perheessä oli lisäksi kaksi tyttäretä ja poikamiespoika. Perhettä reilusti toistakymmentä henkeä. Ostamossa oli maatilla suurempi ja talo komea kuin pappila. Harvoin maataloissa oli puhelein, heillä oli. Soittivat tätini taloon; ”nyt on kuhakuta parhailaan, tule Mikko ensi lauantaina kuhakeitille. Tule sekajunalla, olemme vastassa Näpilahden pysäkillä”. Sekajunalla tarkoitettiin tavarajunaa, se oli Noitermaan pysäkillä puolenpäivän aikoihin ja odotti Pyhäjärven asemalla Käkiälmen klo 12.10 lähtevää matkustajajunaa.

Olin suvun vanhin lapsenlapsi ja pääsin koston

mummoni ja äijäni kanssa, vuosi on ollut 1926 tai 1927. Kävelimme niittyjen poikki Noitermaahan, kauan ei tarvinnut junaa odottaa. Pyhäjärven asemalla odotimme matkustajajunaa kauan. Ilta puoli oli pitkällä, kun olimme Näpilahdessa. Äijä katsoi akkunasta ja sanoi; ”siellä se vävy-Heikki on vastassa”. Heikki, Tuoman vanhin poika, oli naimisissa äijän velivainaan tyttären, Anna-Liisan kanssa, oltiin sukulaisia.

Komea hevonen ja kiesit olivat odottamassa. Matka taitui nopeasti ja kohta oltiin Ostamolla, Tuomas oli jo pihalla vastassa. Sisällä touhuvati Ieva-emäntä, kaksi tyttäretä ja kaksi minniä. Tuusi, että meitä oli odotettu, kohta oli kuhakeitto pöydässä.

Haastamisesta pitivät huolen isännät, Tommo ja äijäni Mikko. Kasvatusthan oli raamatun mukaista, ”kunnioita isäsi ja äitiasi”. Se tarkoitti kunnioittamista, kun antoi vanhempien puhua. Syönnin jälkeen isännät ja emännät kiertelivät ja katselivat talon kaikki paikat. Uskon mummoni sanoneen; ”kaikki on akuraa”.

Miehet lähtivät laskeamaan kalanyppyä, nyt emännät voivat haastella rauhassa. Sauna oli odottamassa, kun miehet tulivat järveltä. He aloittivat saunanvuorot. Naisilla oli saunasajut odottamassa, yksi tytär jäi saju kaatamassa ja sokeriaastiaa täyttämään. Sajua juotiin paljon, heti kun lasi oli tyhjä piti täyttää. Nyt äijät ottivat pullon, kaatoivat laseihinsa. Pullo oli lattialla, sieltä vähän kuin salaa otettiin. Ei sitä voinut lapsille näyttää, että viinapullo olisi ollut pöydällä. Pöydässä oli tar-

jottavana piiraat, vehnäsiet ja marjakakkarat.

Meillä oli tehty vuode saliin, minulle mummon ja äijän viereen. Peti oli laitettu kahden lakanan kanssa. Mummo otti heti päällyslakanan pois ja laittoi tuolin selälle. Joka aamu hän laittoi lakanan sänkyyn, illalla tuolin selälle. Äijä sanoi; ”talossa pitää olla talon tavoilla”, johon mummo; ”naisilla on paljon työtä, ei ainakaan tarvitse lakanaita pestä”.

Aamulla aikaisiin miehet lähtivät järvelle, me lapset ja kissat juoksimme rantaan. Muistan, että juoksimme paljain jaloin, oli keväät, ehkä touko-kesäkuun vaihde. Jo alkoi airon loiske kuulua. Joku vielä huusi; ”ole kalajumala kotona”. Emännät kävelivät rantaan arvokkaasti esiliinat edessä, kalakorit käsivarsilla, isäntä jakeli kaloja eri ruokiin.

Kaikki hiljentyivät aamupalan jälkeen. Kirkkoaikana tehtiin vain, mitä kristillinen rakkaus ja välttämättömien tarve vaati. Emännät laitoivat sunnuntaipäivälisen suurelle joukalle. Pääruoka oli kuhapaita, voihe kallaa. Myöhemmin oli kutsuttu uudet naapurit vanhoja naapureita katsomaan. Hyvä naapurija verrattiin jokapäiväiseen leipään.

Kai ne komeita olivat kaikki Ostamon emännät, minulle jäi mieleen poliisin Amalia. Hänellä oli kiiltävä silkkipuku ja iso rassi puvussa. Tukka oli kammattu korkealle ja korvan juurella kiharat kuin kirkkiruven. Mielestäni hän oli kaunein ihminen, mitä olen nähnyt. Tunnelmaa häiritsevi mummoni, aina näytti sormelaa, ettei saa suu auki tuijottaa toista ihmistä.

Saliin oli katettu kahvi-

pöytä, siitä ei puuttunut mitään. Ensimmäisen koko joukko salissa, sitten miehet häipyivät tuvan puolelle. En tiedä, oliko puteli nostettu pöydän jalan viereen? Nopeasti kului ilta-päivä, iltatyöt odottivat. Laskettiin verkot, kylvettiin sauna. Koko suuren perheensä Tuomas kutsui iltasajulle ja nosti pullon pöydälle. Meidät lapset oli häätetty nukkumaan. Tuomas sanoi; ”nyt alkavat juhlat”. Ensimmäiset norrilaisit tehtiin isännille, seuraavat talon pojille, sitten Ievalle ja mummolle Marille. Miniät saivat maistaa miestensä laseista, tyttäriille lusiikan kärrjellä. Ei ollut kenelläkään aikaa katsoa, olimmeko nukkumassa vai kurkkaamassa ovenraossa.

Maanantaiaamu oli harmaa ja arkinen, väsytti se oven raosta kurkistaminen ja sanoin lähteväni kotiin. Hevonen oli valjastettuna portaitten viereessä. Kärryille nousivat äijät ja Heikki ohjaksissa, jokaisen suu messingillä. Mummo sanoi, että miehet lähtevät kaupunkiin ja huomenna pääset kotiin. Laitettiin toinen pyhäkeko päälle ja pääsin naisväen kanssa kylään. Mukaan lähtivät emännät ja Heikin vaimo Anna-Liisa, koska hänen sukulaisensa Mikko-sedän Mari oli vierana. On ihmeellistä, etten saa minkäänlaista mielikuvaa tästä Ostamon kylästä. Muistanenko oikein poliisin talon, oli vanha kaksikerroksinen pyntki ja kalustettu kauniisti kuin herrasväen koti. Se oli ensimmäinen kyläpaikkamme. Siellä oli kahvipöytä katettu työtarpeineen. Ihmettelmistä riitti, kun kodissa asui vain kaksi ihmistä. Seuraavassa paikassa tarjottiin makeaa, kylmää juo-

maa, olisikohan ollut siinaa ja tämän kanssa munkkeja, luulen oppineeni tuntemaan ne Pyhäjärven kirkkohon kioskilla.

Vielä oli kolmas kyläpaikka. Siellä leikin lasten kanssa. Emäntä oli laittanut meille kuhapiirakan voikuoreen, kun saatiin pitkämatkalaisia vieraita, Anna-Liisan sukulaisiä. Ei se otanut lujille, vaikka piti istua paikallaan. En koskaan väsynyt aikuisten tuijuihin, vaikka ei kaikkia ymmärtänyt.

Miehet tulivat hyväntuulisina kotiin, emännistä näkyi, että asiat eivät olleet hyvin, vaikka ei äänenpuhuttu. Kotona äijä joskus puhui Käkiälmen matkasta. Oli kieltoain aikaa, he tiesivät trokarit. Yksi tapa oli mennä eläinlääkärille, valittua sairaista eläimistä. Myös lääkäri saattoi kirjoittaa reseptin tuulle isännille, jotka valittivat vaivojaan. No, tältä matkalta oli jotain herunut, äijät olivat niin hyvällä tuulella. Eivät he humalassa olleet koko aikana, mutta iloisia ja puheliasta. Sellaisia, jos olisi ollut velkaa, olisivat olleet saatavia.

Ilta kului taas tavalliseen tapaan, laskettiin verkot, saunottiin eikä nostettu pulloa pöydälle. Aamulla Tuomas jakoi kalat; ”tuo kala Mikko siul kalakeitti varte, tään viet siskoi pojat Juhol”. Juhon oli äijäni vävy. Emännillä oli ruoka valmiina, en muista oliko sillä kertaa erohuttu vai voimuru. Erohuttu tehtiin talkkunasta, pienenen rautapataan vähän vettä, suuri voikimpale sulatettiin ja sekaan häämmentettiin talkkunajuhot, kunnes huttu oli kiinteää. Otettiin ison kananmunan kokoinen pala ja pyöritettiin palloksi ja

haukattiin. Ruokaa sanottiin myös kopratalkkunaksi. Toinen kolmenpäivän eroruoka oli voimuru. Usein oli ohrapirakoita jäänyt tähteeksi. Ne murennettiin voiliemeen, keitettiin, että voi imeytyä piirakoihin ja syötiin kuumana. Tavallisesti sanottiin; ”roka ruokaa, voi kunniaa” tai ”ei voita atralla kynnetä”. Nyt ei voita säästetty.

Taas oli hevonen portaiden edessä, Heikki ohjaksissa. Tuomas halusi lähteä saattamaan. Kohta oltiin Näpilahdessa, sieltä tuli junakin. Eivät pitäneet miehet kiirettä, seisovat kädet toistensa olkapäillä, kyneleet valuiivat harmalle, kurttuksille poskille. Äijäni sanoi; ”passipo, passipo Tommo ko sie kutsuit”. Tommo taas; ”kaikkei yritin, kaikki ostin ko siut Mikko sain tulemaa. Oisi ostant linnumaitoo jos oisi mist saant”. Seison äijäni viereessä ja vedin lahkeesta, juna jättää. Taisi juna vähän odottaa, mutta hyvin ehdimme. Mitä lie äijät asemalla ajatelleet, lapsuuden päiviä Noitermaassa vai onkohan tämä viimeinen tapaaminen?

Noitermaan pysäkillä äijä otti kalakorin, kohta ojensi mummolle, ei jaksanut kantaa. Perillä tahtoi taas omakäisesti ojentaa Tuomas-enon tuomiset, sitten alkoi etsiä nukkumapaikkaa. Samassa yksi kasvin-kumppani, Huttusen poika tuli ovesta ja kysymään, mitä Tommolle kuuluu. Äijäni väsynyt oli tiptotesään, juttu luisti kuin ennen vanhaan. Läheiset olivat ihmisseitteet, sovinnossa elettiin, lapsuuden ystävyys säilyi läpi elämän.

TOINI PELKONEN

Vielä pyhäjärveläisten sijoittumisesta

Alkuvuoden lehdessä kerrottiin pyhäjärveläisten sijoittumisesta muun Suomen alueelle.

Isäni Aatami Nokelainen (1898-1985) Pyhäjärven Saapurusta rupeisi heti talvisodan päätyttyä etsimään kotia perheelle. Seitsemän kuukautta ehdimme olla evakoituna Alavudella. Väähäiset tavartar auton ja muutto Pohjois-Satakuntaan Karvian pitäjään. Isäni ostanut maanviljelystilan rakennuksineen.

Hevoset ja muu karja haettiin Kokkolan seudulta, jonne ne oli evakuoitu sodan syytyttyä. Maat eivät olleet hyvässä kunnossa, joten isä taitavana maanviljelijänä Aloitti perusparannuksen tilan mailla.

Sitten jälleen tuli lähtö takaisin Pyhäjärvelle. Isä,

veljeni ja vanhin sisareni menivät hevosten ja karjan kanssa syksyllä 1941 takaisin Karjalaan. Muut lapset ja mummo koulujen loputtua keväällä 1942. Taas oli kova työ korjata neuvostoliittolaisten sodan jälkeä.

Vuonna 1944 oli taas lähdettävä Pyhäjärveltä, nyt lopullisesti. Onneksi tila Karvialla oli myymättä.

Oma lukunsa oli vaikeudet matkalla. Vanhemmat sisaret ja veli vasta 14-vuotia tulivat viikkoja hevosten ja karjan kanssa.

Me nuoremmat tulimme mummon kanssa tyhjiin taloon. Ei ollut tietoa, milloin isä ja muu väki tulisivat.

Nukuimme heinäladossa, onneksi oli kesä. Ei ollut kriisipalvelua eikä muutaakaan apua silloin.

Elämä helpottui muiden tullessa karjan kanssa. Tavartar, joita oli huolella pakattu puulaatikoihin, löytyivät syksyllä jostain sisä-Suomesta. Suuren osan vaatteista oli sade turmelut. Olimme kuitenkin omassa kodissa, syksyllä alkoi koulu.

Isäni oli taitava maanviljelijä, jo ennen sotia hän oli harjoittanut sopimusviljelyä Kiviniemen kasarmille; laajoja alueita perunaa ja porkkanaa. Oli myös sokeri-ruurikkaan viljelyä.

Karviassa isä viljeli turnipsin siemeniä. Se oli melkoinen tulonlähde. Viljavainiot kukoistivat, karja menestyi, hevossilla oli jopa juoksija, jolla käytiin kilpajoissa. Vuonna 1949 isä osti auton, se oli ensimmäinen kylässä.

Äitiä ei ollut, hän oli kuollut 26-vuotiaana ollessani yhden päivän ikäinen. Meitä lapsia oli neljä. Lisäksi oli isän veljen lapsia kaksi täysin orpoja, ja tietenkin mummo, isän äiti. Mummo, hyvä ja tarmokas ihminen, kantoi suuren vastuun perheestämme.

Työtä kodissamme oli liikaakin, mutta puuttivat emme nähneet. Muistot lapsuudesta ovat positiiviset kaikista vaikeuksista huolimatta. Olen kiitollinen turvasta ja elämän arvoista, joita kodissamme sain.

Helsingissä syyskesällä 2007

ANNA-KAARINA
MÄKELÄ
o.s. NOKELAINEN

Kuka tunnistaa?

Missä kuva on otettu ja milloin? Voisiko kuvassa olla Riiskan Kiiskimäellä asunut Aleksanteri Ukkonen, s. 25.9.1894 ja k. 25.7.1937. Vaimo Elma Elisa, s. 29.5.1906 ja muutti 1938 Pyhäjärvelle. Tietoja kaipaa Meeri Kiiski, Kursuntie 11, 37140 Nokia, puh. 040 748 1672.

Rakkaamme
Kansakoulunopettaja

Mertta Sanelma KORHONEN

o.s. Louhos

s. 06.01.1913 Kotka
k. 26.09.2007 Karkkila

*Nyt kädet yhteen liitämme
ja äidistämme kiitämme.
Lahjoita, Jeesus laupias,
äidille ilo autuas.
Vk 467:2*

Uupunut kulkija pääsi
kaipaamaan lepoon.
Kiittäen ja rakkaudella muistaen
Juho ja Annu
Suvi perh.
Samppa
Kalevi ja Irene
Outi perh.
Jouni
Riitta ja Anssi
Jussi, Siina ja Anselmi
sukulaiset ja ystävät

Siunattu Karkkilassa 16.10.
Lämpimät kiitoksemme teille pyhäjärveläiset ystävät ja
oppilaat äitimme muistamisesta ja myötälämisestä
vuosikymmenten aikana. Kiitos osanotosta.

Rakkaamme
**Hilma Helena
BAMBERG**

o.s. Karppanen

s. 10.03.1903 Vpl. Pyhäjärvi
k. 02.09.2007 Jyväskylä

*On luonain Jeesus kun silmäin sulkeutuu
ja pääryportit mulle avautuu.
On luonain Hän kun jätän tämän maan
ja Isän kotiin mä muutun ihanaan.*

Kiittäen ja kaivaten
Pauli perheineen
Sinikka
Oiva perheineen
Rolle
muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos kaikille surussamme myötäläineille.

Rakas äitimme, mummuamme

Aili Maria PUKKILA

o.s. Vuohelainen

s. 08.07.1919 Pyhäjärvi Vpl
k. 24.09.2007 Pirkanmaan Hoitokoti

Ikävöiden
Matti ja Pirjo
Jarno ja Heta
Heini ja Marko
Marja ja Lauri
Markus ja Saara
Marika
veli perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

*On paula rikki, on lintu vapaa,
on maja purettu maallinen.
Ei enää murheet, ei tuskat tapaa.
On kyynel kuivunut viimeinen.
Hän polut ankarat käytyään,
sai syyliin Mestarin painaa pään.*

*Enkelit valkoiset taivaasta tuolta,
pitäkää mummusta hyvää huolta.
Markus, Jarno, Heini ja Marika*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa
12.10.2007 Lamminpään kappelissa.
Lämmin kiitos osanotosta suruumme.

Rakkaamme

Sirkka-Liisa Hagar JÄÄSKELÄINEN

o.s. Pusa

s. 31.12.1918 Vpl. Pyhäjärvi
k. 08.09.2007 li

Kiittäen ja kaivaten

Lasse ja Maarit
Veli-Matti ja Liisa
Juhani ja Tarja
Eija-Riitta ja Veikko
Helena ja Jyrki
Ritva

lastenlapset perheineen
sukulaiset ja ystävät

*Kaumiina nauhana vuosien päivät
helminä jokainen muistoihin jäivät.
Elämän päivien ketju on kallis
niistä ei yhdenkään kadota sallis.*

Rakkaamme on siunattu
lähimpien läsnä ollessa 22.9.2007.
Lämmin kiitos osanotosta surussamme.

Rakkaamme

Helvi TENKANEN

s. 25.5.1924 Vpl. Pyhäjärvellä
k. 13.9.2007 kotonaan Kyröskoskella

Rakasta puolisoa, äitiä, mummoa ja
isomummoa kiitollisina kaivaten

Lauri Koljonen

*Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.*

Laina ja Unto
Mirja
Hannu ja Leena
lastenlapset perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

*Herra, kädelläsi uneen painan pään.
kutsut ystäväsi lepäämään.
Käsi minut kantaa uuteen elämään,
ikirauhan antaa, valoon jään.*

Siunattu Hämeenkyrössä 29.9.2007.
Lämmin kiitos osanotosta.

Kirkonsanoma

Pyhän kunnioitus

Pyhäjärvellä käydessäni, mutta muulloinkin, olen miettinyt, mikä sai muinaiset esi-isämme nimittämään tuon kotipitäjämme suurimman järven Pyhäjärveksi. Oliko syyinä järven kauneus vai sen veden kirkkaus? Vai oliko joku muinoin saanut järvellä jonkin vavisuttavan tai ihmeellisen kokemuksen? Jotakin tällaista on varmaan tapahtunut myös monen muun suomalaisen järven rannalla ja laineilla; onhan maassamme suuri joukko Pyhäjärviä.

Pyhän kokemus järven rannalla on syntynyt jo paljon ennen kristinuskon saapumista maahamme. Vaikka esi-isämme vasta hapuulivat salatan Jumalan puoleen eivätkä tunteneet Kristuksen evankeliumia, heillä oli elävä pyhän kunnioitus. Luonnossa oli paljon ihmeellisiä asioita, jotka koettiin pyhäksi.

Kun Kristus tuli ja valaisi ihmisen mielen sekä ilmaisi Isänsä tahdon, hän ei poistanut uskomme pyhyttä. Enää ei tosin saanut palvoa järviä, eläimiä, puita tai kiviä, vaan ihmisen tulli kumartaa ja palvella yhtä ainoaa Jumalaa, kaiken Luoja ja Lunastajaa. Kun taivaalliset olennot ylistävät Jumalaa huutaen: ”Pyhä, pyhä, pyhä on Herra Sebaot! Hänen kirkkautensa täyttää kaiken maan” (Jes 6:3), niin tulehan kuolevaisen ihmisenkin yhtyä tähän huutoon.

Joskus tuntuu siltä, että me olemme kadottaneet pyhyden tunnon kristillisestä uskostamme. Teemme Jumalasta toivettamme juoksupojan, emme kunnioita jokaista veljeämme ja sisartamme Jumalan kuvana, riistämme luontoa ahneudessamme, osamme kyllä viettää vapaa-aikaa, mutta emme enää pyhitä lepöpäiviä. Monessa pakanauskonnossa pyhyden kunnioitus on aistittavissa paljon väkevämmän, vaikka se kohdistuisikin väärin asioihin.

Onko pyhä tullut meille niin arkipäiväiseksi, että se ei merkitse enää mitään? Vai onko pyhä tullut niin pelottavaksi, ettemme kestä sitä? Molemmat asenteet köyhdyttävät uskomme rikkauden. Pyhä koskettaa arkea joka päivä, ja Jumalan pyhyys tuntuu joskus hyvin pelottavalta, mutta se voi ottaa myös valtaansa. Se muuttaa ja puhdistaa tahriintuneen elämämme. Älä siis pakene Jumalan pyhyttä, vaan kumarru sen edessä ja anna sen tehdä sinussa hyvä työnsä.

JUHANI FORSBERG

vpl. Pyhäjärvi

Helvi Tenkasen muistolle

Tänään muistin iloisen naurui, et ollut ilolle vieras, et surulle. Jossain kaukana keimaltaa lapsuutesi virta, omanan kukat varisvat nuoruutesi vuorilla. Nyt lepää virran tytär, niin hiljainen.

Nämä Lassi Nummen säkeet voisivat kuvata mielestäni sitä Helviä, johon tutustuin jatkosodan aikana kotona Karjalassa. Ensimmäinen muistoni Helvistä on, kun Toivo-veli toi hänet kihlattuna morsiamena kotiuimme. Hento, suurisilmäinen, lettipäinen tyttö, johon kaikki oitis ihastuimme.

Helvi oli eloisa, herkkä Karjalan tyttö. Leikkisyys ja kujeilu oli hänelle ominaista, mutta toisinaan myös kyyneleet tulvahtivat herkästi hänen silmiinsä. Oli jännittävää ja mielenkiintoista tutustua häneen, ja ystävästyimme nopeasti.

Seitsemän veljen sisarena tuntui, kuin olisin saanut isosiskon.

Ystävyys Helviin ja hänen perheeseensä on säilynyt läheisenä vuosikymmenet, aina näihin päiviin asti. On iloitettu ja toisinaan suruttu yhdessä, kevennetty sydämiä toisillemme ja nousuttu aallonpohjalta taas jatkamaan matkaa.

Lukemattomat yhteiset hetket, perhejuhlat, ”kostamatkat”, ovat mielessä rikkaina muistoina. Unohtamatta jokasyksyisiä Helvin päiviä, jolloin herkuteltiin juhlapöydässä syöden hänen leipomiaan ”korupii-raitia”. Niin kauniita ja herkullisia en muista syöneeni muualla. Ihanaa oli laulaa yhdessä Siionin kannelta. Niin kuin Pyhäjärvellä oli tapana, niin selityksissä eli seuroissa, kuin vieraisilla ollessa.

Tietysti muistelimme usein synnyinseutua. Meille, Helville ja minulle, sana Karjala merkitsi aluetta, johon suhtauduimme täysin tunnepitoisesti. Enimmäkseen vaelsimme muistoissa, jotka koimme onnellisina, huolimatta sodan läheisyydestä ja pelottavuudesta.

Politiikka ja ylhäältä päin tulevat mielipiteet saivat aikaan vetäytymistä, joskus mielipahaa. Helvin lapsuus-koti oli aivan Pyhäjärven Salitsan rannalla. Lapsuudesta asti vesi oli hänelle tuttu, hellyttävä ja houkuttava elementti, josta hän usein kertoi. Se on helppo ymmärtää, sillä samassa kirkasvetisessä kultahiekkapohjaisessa järvestä olen itsekin uinut jo lapsena.

Viimeksi elokuussa, kun Mirjan ja Usko-veljen tyttären Elsen kanssa oli ”py-

hiinauvelmatkalla” juurilamme.

Vielä ehti Helvin lähettämä tultaislahjapaketti hänen lapsuuskodissaan nykyisin asuvalle Daisa-mummulle Mirjan perille viemänä. Tällainen huomaavainen ystävyys osoitus oli Helville täysin luontaista. Siitä sain olla osallinen kaikki menneet vuodet itsekin, ja perheemme. Siksi tulen aina olemaan kiitollinen hänestä läheisenä ystäväni ja sukulaisena.

Helvi-ystävän vaellus-täällä on päättynyt kauniisti ikuiseen. Hän on mennyt edellä lähteneitten rakkaitten luo Isän kotiin Taivaaseen.

Helvin muistotilaisuudessa 29.9.2007 natosi

MAIJA MAUNULA

Merkkipäiviä

Aulis Lankinen 80-vuotiaaksi

Pyhjäjärven Keljan kylästä kotoisin oleva **Aulis Lankinen** juhlii 80-vuotissyntymäpäiväänsä Virtsan Korrossa 9.11.2007. Juhlat vietetään lauantaina 10.11.

Aulista onnittelevat laajan ystäväpiirin lisäksi vaimo Seija ja viisi tytärtä perheineen.

Onnellisesta karjalaispöydästä on kasvanut monien vaikeiden kokemusten kautta lämmin ja kaikille ystävällinen aikamies. Meille lapsille isä on aina maailman paras isä, jota on helppo arvostaa ja kunnioittaa.

Isän monet kertomukset Karjalasta ovat tehneet Pyhjäjärvestä meillekin tutun paikan. Voi melkein kuulla Konevitsan kirkonkellojen äänen tai nähdä Kuoppalammen kirkkaan uimaveden. Tai kipaista Pärssiselle kylään.

Mutta myös surulliset ja pelottavat kokemukset evakkotapaileesta sodan jaloissa ovat tulleet turuiksi. Lujaa luottamus Jumalaan on ollut esimerkkinä lapsille ja lapsenlapsille siitä mikä on kaikkein tärkeintä elämässä.

Vaimoksi Aulis löysi Viroilta nuoren ja nätin hämmästyttävän Seijan. Hänen kanssaan on jaettu maanviljelijän arki. Ja sittemmin eläkepäivät.

Vaikka monet vuodet olivat työntäyteisiä, on isällä aina ollut aikaa lapsilleen. Monet eväsretket kesällä ja talvella, isän turvallinen ja kannustava olemus sekä leikkisiä huumori ovat lapsille ja lapsenlapsille tärkeitä.

Kädentaidot ovat Aulisella olleet kohdallaan. Järjestyksessä ovat syntyneet monet puutyöt ja lapsenlapsetkin saaneet opetella työkalujen käyttöä, vaikkapa katajaisen voiveitsen tekoa. Eläkepäivinä ovat isän

letut terassilla kesäaikaan kohohta perheelle ja ystäville. Talvella hiihto on yhteinen harrastus Yllästä myöten. Luonto on isälle tärkeä paikka. Ennen se merkitsi enemmän metsätyötä, nyt retkeilyä ja marjastusta.

80-vuotispäivän kynnyksellä päivät täyttyvät Seijan rinnalla talon monia askareita tehdessä. Aulis seuraa aktiivisesti maailman meenoja Hän on hyvä juttukaveri ja kuuntelija. Ystävät ja perhe antavat vaihtelua arkeen. Heidän puolestaan äiti ja isä jaksavat päivittäin ruokilla.

Sisarusten puolesta

MARJO NIEMI

Nuijan varresta

Lehti puusta varisee, päivät pakenee... Vuodenaikeiden kierto toistaa itseään ja antaa vaihtelua meidän jokaisen arkiseen elämään. Luonnon antimia on meidän keräily talteen talven varalle. Puutarhamarjoja ja puolukoita saimme runsaasti, sienä kohtuullisesti, mutta mustikoita ei täällä-päin ollut. Ensimmäinen satoi aamulla, mutta sula maa ja auringon paiste sulatti sen jo iltapäivällä pois. Sää-tiedotuksia kannattaa seurata ja talvirenkaita saattavat olla jo tarpeelliset, varsinkin jos ajelme etelästä pohjoiseen tai sisämaahan päin. Talven luukkautteen on joka vuosi tuotettava uudelleen. Ollaanpa varovaisia pimeällä teillä erityisesti aamun varhaisina hetkinä. Varaa aikaa enemmän ja unohta kiire, muuten sattuu vahinkoja!

Olen osallistunut muutamaa ajankohtaiseen tilaisuuteen viime kirjoituksen jälkeen. Suvannon seudun sukututkijoiden tapaamisessa meitä pyhjäjärveläisiäkin oli paikalla. Mukana oli muitakin ensikertalaisia. Iltapäivä vierähti nopeasti esitelmää kuunnellessa ja sukutietoihin peheryssä. Uusia tuttavuuksiakin tuli. Kiitos Hinkkaliselle, Kaasalaisille ja Pärssiselle sekä muille paikalla olijoille ja pitimmälle ehtinelle. Valto ja perhe järjesti minulle yllätysvierailun iltakahvin ja ajatustenvaihdon kera, josta vielä kiitos kaunis. Paluumatkalla pohdiskelin, että kiinnostukseen ei ainakaan vähentynyt

omaakin sukututkimustani ajatellen.

Seuraavalla viikolla kokoontuivat Karjalatalon Laatokka-salissa Suvannon seudun pitäjät yhteisöjen edustajat keskustelemaan ajankohtaisista asioista ja suunnittelemaan tulevaa. Asialista oli pitkä, mutta Huppusen Juhanan johdolla teimme keskustelujen jälkeen päätöksiäkin. Ensi keväänä lähemmme tutustumaan Sakkolaan ja Vuokselaan, paikkoihin jotka ovat jääneet monille vieraisiksi. Nämä kokoukset koen säätiömme kannalta tarpeellisiksi ja aiomme olla mukana rakentamassa tällaista yhteistoimintaa josta on tulevaisuudessa hyötävä kaikille mukanaolijoille. Samalla pidämme yhteyttä ko. pitäjien nykyisiin johtohenkilöihin.

Karjalan Liiton säätiöseminaari järjestettiin tänä vuonna energiyhtiö Fortumin tiloissa Espoossa. Mielenkiintoisen yritysesityksen piti johtaja Tapio Kuula todeten mm. että yhtiö tutkii ja kehittää erilaisia vaihtoehtoja yhä lisääntyvän energiankulutuksen tyydyttämiseksi. Fortum on voimakkaasti mu-

kana myös Venäjän nopeasti kasvavilla valtavilla markkinoilla ja aikoo siellä myös menestyä korkean teknologian myötä. Tietoisuuden säätiöiden toimintaan liittyvästä verotuksesta antoi erittäin vakuuttavasti ja vauhdikkaasti ylitarkastaja Ilkka Lahti Verohallinnosta.

Toiminnanjohtaja Satu Hallenberg esitteli Karjalan Liiton tulevaisuus-strategiaa todeten sen olevan meidän kaikkien yhteinen asia jonka eteen jokaisen karjalaisen, seuran, piirin ja yhteisön jäsenen tulee tehdä työtä. Satu on kiertänyt maattamme ristiin ja rastiin pitäen tarinakahvila -suunnittelutilaisuuksia, johon mm. Reino Äikiän kanssa Harjavallassa osallistuimme.

G.A. Serlachius -museon toimesta on Mäntässä kerätty siirtokarjalaisista perinnettä ja valokuvia tallennettu. Olikohan siinä ideaa sinullekin, hyvä lukija? Ennen yhteistä iltapalaa piti Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen meitä tervetulleissa ja toivottamassa menestystä seminaariin osallistujille. Seminaarin johtajana toimi säätiötoimikunnan edustaja Martti Talja luvaten jatkuvuutta tällaiselle toiminnalle.

Sanotaan, että lokakuussa vain optimistit jaksavat elää. Vaikka työntöön sanotaan haittaavan harrastuksia, muistakaa silti harrastaa jotta saamme rikkautta elämäämme.

YRJÖ S. KAASALAINEN

Hallituksen puheenjohtaja

Soini Päiväläinen 80 vuotta

Soini Ernest Päiväläinen syntyi Pyhjäjärven Orolan kylässä 1.11.1927. Vanhemmat olivat Anna os. Hopia ja Antti Päiväläinen. Sisaruksia syntyi kaikkiaan 9, joista kolme kuoli aivan pieninä kahden kuukauden sisällä lentävään keuhkotautiin.

Sodan jälkeen Päiväläisen perhe sai maatilaa Kauvat-salta. Soini on ollut työssä monella paikkakunnalla erilaisissa ammateissa ravintolan vahtimestareina ja rakennuksilla, Pellossa, Vammalassa, Riihimäellä ja Ruotsissa 26 vuotta.

Tätä nykyä hän asuu Tampereella. Hänellä on kahdesta avioliitosta yhdeksän lasta.

Soini on erittäin hyväkuntoinen ja hän oli viime Pyhjäjärviyhdistyksen liikenteen ohjaajana. Tampereen Pyhjäjärviyhdistyksen jäsen hän on ollut jo yli kahdeksan vuotta ja niinpä lokakuun kokouksessa kerho muisti häntä tulevan syntymäpäivän johdosta lauluin ja onnittelemalla.

Onnittelet ja hyvää terveyttä tulevalle päivänsanarikarille!

SALME RINTALA

Liisa Hiltunen täytti 60 vuotta

Paavolan Karjalaseura ry:n monivuotinen rahastonhoitaja Liisa Hiltunen, o.s. Kuparinen, saavutti 60 vuoden merkkipäivän 15. syyskuuta.

Liisa Hiltunen syntyi Savonlinnassa nelilapsisen perheen vanhimpana lapsena. Isän Johannes Kuparisen syntymäpäivä on Vpl.Pyhjäjärvi ja äiti Maijan. o.s. Puhakka, Punkaharju. Lapsuutensa Liisa vietti Vihannissa, missä isä työskenteli TVH:lla ja äiti Vihannin perunatehtaan ruokalan emäntänä. Äiti oli taitava ruuanlaittaja ja siitä kai periytyi leipomis- ja muikin kodin piiriin liittyvä taito Lisalle, kuten myös toiselle tytarelle Kaisalle. Liisa kävi Oulaisten keskikoulun, mutta ei jatkanut lukioon. Aikuisena, jo yhden tyttären äitinä Liisa valmistui merkonomiksi vuonna 1970 Raahen Porvari- ja kauppaopistosta.

Itse tutustuin Liisaan työni kautta säästöpankissa. Monet työpäivät olemme yhdessä ahertaneet, vaikka Liisa oli varsinaisesti eri konttorissa. Hänen paikkansa oli Paavolassa ja minun Ruukissa. Vielä pan-

kin vaihduttua postiksi, olimme molemmat samassa konttorissa pitkiä aikoja.

Liisa Hiltunen on rauhallinen, mutta aikaansaava henkilö, jolta löytyy jämäkkyyttä ja taitoa käsitellä vaikeita asioita hiekenä. Siksi hänen järjestämällystään arvostivat niin johtajat kuin asiakkaatkin.

Liisan ei tarvinnut olla työttömänä monta päivää postin suljettua konttorinsa Paavolassa vuonna 2000. Liisa sai uuden vakituisen työpaikan Nousevan Rannikkoseudun eli Norsun toimistossa, jossa hän edelleen työskentelee.

Vähäiset eivät ole nekään aikaansaannokset, joita Liisa on tehnyt karjalaisuuden eteen. Jäsenenä hän oli Paavolan seudun karjalaisissa jo 1970-luvulla. Aika pian osaavalle naiselle löytyi sihteerin tehtävä ja nyt myöhemmin ne vaihtuivat rahastonhoitajan vaatimaan työhön.

Kun kirjoittaa Liisa Hiltunesta, on ihan pakko mainita Liisalle niin rakas perhe; Matti-puoliso ja työtöt Sari, Riikka ja Kirsi. Keskeisen sijan päivänanka-

rimme sydämessä ovat valloittaneet Riikan lapset, Eli-el kolme vuotta ja vuoden ikäinen Matias.

Liisan ja Mattin mielenkiinnon kohteena on antiikki, jota he ovat vuosia keränneet. Kaikki esineet kodissa kertovat tyylijatusta ja hyvästä mausta.

Yhteinen harrastus on myös pyöräily. Lomapaikassa Punkaharjulla kulkevat polkupyörät mukana ja niillä tehdään pitkiäkin päivämatkoja. Lomapaikka tarjoaa irtaantumisen arjesta ja sen rutiineista.

Onneksi tytöt asuvat niin lähellä, että heitä saattaa tavata usein ja voi tarvittaessa hoitaa pienokaisia.

Liisa on toiminut myös seurakunnan diakoniatyönsä. Käsitöitä ovat harrastus, joka viime vuosina on jäänyt vähäiseksi, kun Kirsin kodin rakentaminen Revonlahdelle tarvitsee tekijöitä. Lapsia Liisa ja eläkkeelle muutama vuosi sitten jäänyt Matti auttelevat auliisti.

Liisalle on myönnetty Karjalan Liiton hopeinen ansiomerkki.

KERTTU TIRI

Ylioppilaita

Jaakko Ketoja Lapualta on viime kevään ylioppilas. Jaakon isoisä on Pekka Laulajainen, Ida ja Arvi Laulajainen vanhin poika Salitsanrannalta.

KIIITOS

Kiitokset teille kaikille, jotka muistitte minua 70-vuotispäivänani 27.08.2007.

Osmo Juvonen

www.vplpyhajarvi.fi

Kesäseikkailulla Thaimaassa ja Kambodzhassa

Satuin viettämään heinäkuun Thaimaassa ja serkkupujan kanssa ajattelimme laajentaa maailmankuvaamme vierailemalla naapurimaassa Kambodzhassa. Kambodza on maa, jonka lähihistoria on todella synkkä ja länsimaisen ihmisen on vaikea ymmärtää sitä. Punaiset Khmeerit hallitsivat rautaisella ja miiniaisella kädellä tuota pikku maata vuosia. Apua tähän hirmuvaltaan tuli Suomen itäiseltä naapurimaalta Neuvostoliitolta. Huhujen mukaan Punaiset Khmeerit teloitivat mielivaltaisesti ihmisiä, varsinkin kouluuttuja, syyksi riitti se, että ihmisellä oli silmälasit. Arvion mukaan tuon hirmuhallin aikana tapettiin yli kaksi miljoonaa ihmistä. Ajasta on vielä ikäviä muistoja maastossa, sillä maamiinoin kuolee ja vammautuu vieläkin ihmisiä runsaasti. Punaisia Khmeerejä ei koskaan tuomittu rikoksistaan.

Petri Äikiä kuvassa kambodzhalaisten invalidiyhdistyksen miesten kanssa. Miinoissa kätensä tai jalkansa menettäneet soittivat paikallisia soitimia ja keräsivät toimintaansa tukea.

Vaikka menneisyys on synkkä, Kambodza on käymisen arvoinen paikka. Nykypäivänä se on yksi Kaukoidän kasvavia turistikohteita, mutta menee vielä aikaa ennen kuin se saavuttaa naapurimaansa Thaimaan. Maassa on runsaasti hotelleja ja matkailuun panostetaan paljon. Kambodzhassa sijaitsee maailmanlaajuisestikin ajateltuna yksi hienoimpia muinaisalueita: Angkor Wat -tempplialue, joka on syntynyt 1100-luvulla. Alue oli unohtettuna vuosisatoja, kunnes se löydettiin 1800-luvun loppupuolella. Angoran muinaiskaupunki on maan tärkein turistikohde ja sen kupeessa sijaitsee Siem Reap -niminen kaupunki.

Thaimaasta matkan teko on helppoa, sillä viisumin

maahan saa suoraan rajalta. Monet pitkään Thaimaassa oleskelevat käyvät Kambodzhassa päiväselvään ja saavat näin uuden viisumin Thaimaaseen. Valitsimme kohteeksi Siam Reapin, joka 150 kilometrin päässä Thaimaan rajasta. Mietimme erilaisia matkustusvaihtoehtoja, lentämisestä jokilaivaan, mutta varmuuden vuoksi valitsimme thaimaalaisen matkatoimiston bussimatkan hinnan edullisuuden vuoksi ja loppumatkasta tuo syy edullisuuteen tuli selväksi.

Lähtö tapahtui aamulla varhain. Ilmastoitu pikkubussi tuli hakemaan meitä suoraan Pattayalta hotelis-

tamme ja ajomatka rajalle alkoi ja sujui hyvin leppoisissa merkeissä. Tilaa oli isoilla miehillä tarpeeksi, sillä olimme ainoat matkustajat. Rajakaupungissa vietimme pari tuntia odottaen Bangkokista saapuvia matkustajia. Tästä matka jatkui raja-asemalle, mistä saatiin viisumit. Ensimmäinen matkatoimiston pikkukuseus tapahtui tuossa viisumimaksussa, joka olikin muutamaa euroa kalliimpi kuin oli sovittu. Mitäs pienistä, tuumattiin.

Raja ylitettiin kävelemällä ja Kamputsean puolella törmättiin heti kerjääviin lapsiin, joita Thaimaassa ei näy. Maisemat alkoivat heti

näyttää vähän ankeammilta. Viimein kun astuttiin bussiin, jolla oli tarkoitus tehdä 150 kilometrin matka Siam Repiin, kävi mielessä ajatus oliko järkevää jättää hyväksi koettu Thaimaa muutamaksi päiväksi.

Bussimatka alkoi seikkailumielellä, sillä tie oli kuoppainen kuin huittislainen savipelto syksyllä. Elämysmatkaksi matka muuttui siinä vaiheessa, kun tajusi että koko matka oli kyntöpellolla ajaa 20-30 kilometrin tuntivauhtia. Matka kesti yli kymmenen tuntia ja samaan hintaan sisältyi kaksi renkaan puhkeamista sekä yksi kaasutin ilmanpuhdistimen vaihto. Lisähintaa

tuli, kun puolivalissa pyhädyttiin paikalliseen ravintolaan syömään. Ruoka oli tuttua kana-riisijuttua, mutta ravintolassa kattohirsissä vilistävät rotat hilsivät halua tilata lisää ruokaa. Matka vihdoin ja viimein päättyi ja itse matkan määränpää oli aivan siisti ja mukavan oloinen kaupunki. Kahden tähden hotelli oli ihan ok.

Palkkasimme heti aamulla itsellemme mopotaksikuljettajan, joka toimi myös oppaana kun lähdimme tustutamaan Angor Wat -alueeseen. Seuraavat kaksi päivää kuluvait mielenkiintoisia muinaisrakennuksia katsellessa. Urakka oli rankka,

sillä 36 asteen trooppinen helle saa kenet vaan läkähdyttämään. Mikään ongelma ei olisi kuluttanut alueella aikaa vaikka koko viikko. Kambodzhain muinainen loisto aika tulee alueella hyvin esille.

Muutama tempplerakennus on jätetty löydettyyn tilaan eli puusto rehoittaa. Näitä on käytetty kuvauspaikkoina lukuisissa seikkailukuvissa. Alueella oli myös paikallisia invalidiyhdistyksen miehiä. Miinoissa kätensä tai jalkansa menettäneet soittivat paikallisia soitimia ja keräsivät toimintaansa tukea. Siam Reapista löytyy myös kaksi mielenkiintoista museota, maamiinamuseo ja sotamuseo. Molemmat kertovat omalla karulla tavalla maan synkkää tarinaa lähihistoriasta.

Kambodzhassa selviää hyvin hengissä. Paikallinen ruoka on tuttua, mutta siinä on oma paikallinen maku. Ruoka ja muu on edullista. Maksuvälineenä käyvät dollarit ja Thaimaan batit, mutta vaihtorahana saa paikallista valuuttaa. Paikallinen olut vastaa suomalaista keppua maultaan, väkevimmistä paikallisista juomista ei kolmen päivän reissulla ehtinyt saada kokemusta.

Kambodza sopii hyvin seikkailijoille ja se onkin saanut reppumatkaajien suosion. Liikuntaesteisille se ei vielä ole paras kohde, mutta varmaan sekin päivä tulee.

Meidän seikkailuhaltu loppuivat paluumatkan osalta ja valitsimme lentomatkan takaisin Thaimaaseen, kuoppaisen tien asemasta. Mutta muuten reissua pidettiin hyvänä ja varmaan tulee uudelleenkin käytyä.

PETRI ÄIKIÄ

Sakkola-Säätiö juhli 60-vuotistaivaltaan

Pyhäjärven naapuri Sakkola-Säätiö vietti 60-vuotisjuhlaansa ja kesän pitäjäjuliat vanhoilla kotikonnuilla Karjalan kannaksella. Tapahtuma oli samalla Lempäälän, Punkalaitumen ja Vesilähden ystävyyskuntavierailu Venäjälle.

Juhlille matkasi yli 300 henkeä. Edellisen kerran vastaavat juliat Karjalassa vietettiin 10 vuotta sitten. Nytkin juhlat oli varsin onnistunut, vaikka sade hätyytti juhlaöiden Kiviniemen kosken partaalta sisätiloihin hotelli Loseovon.

Juhlapäivän aloitti kenttäjumalanpalvelus Gromovossa Sakkolan kirkon muistolehdossa rovasti Leena Revon johdolla. Pääjuhla, johon osallistui myös kymmenkunta venäläistä

kuntajohtajaa, piti sisällään niin venäläistä kuin suomalaista musiikkipitoista ohjelmaa.

Juhlapuhuja, Sarka-maatilousmuseon johtaja Juha Kuisma pohdiskeli karjalaisuuden myyttejä ja karjalaisuuden siirtymistä seuraaville sukupolville. Kuisma toivoi myös Suomen valtiolta tutkijavoiimin teetettyä suomalaisen Karjalan historiaa vuoteen 1944 asti.

– Se on suurin karjalaisuusmuistomerkki, joka on vielä tekemättä. Lukijoita sille olisi kolmella kielellä; suomeksi, ruotsiksi ja venäjäksi, tuumasi Kuisma.

Sakkola-Säätiön virittämänä on solmittu virallinen ystävyyskuntayhteistyö kolmen edellä mainitun pi-

kanmaalaiskunnan sekä Sakkolan kuntien ja Käki-salmen hallintoalueen kanssa vuonna 2001. Ystävyyskuntavierailuja on tehty jo useampia.

– Historia kuuluu meille kaikille, ei vain sodan ja evakkomatkat kokeneille, muistutti kuntien puolesta puhunut, Lempäälän kunnanhallituksen puheenjohtaja Tuula Petäkoski-Hult. Juhlamatkalla tehtiin myös kunniakäynti talvisodan taistelupaikalle Keljan Runteenmäelle. Muistotunnus lausui ja seppelen lasi sotaorpo Eero Pilvinie mi jälkipolviin.

Ensi kesän Sakkola-juhlat pidetään Espoon Lepävaarassa. Säätiön tärkeimpiä toimia koto-Suomessa on tällä hetkellä kyläkirjojen kokoaminen pi-

Pyhäjärveläinen Risto Äikiä oli myös naapuripitäjän juhlilla mukana.

täjän jokaisesta koulupiiristä.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Naapuripitäjän miehet. Lauri Lamppu (edessä) Sakkolasta ja Vilho Viskari Pyhäjärveltä. Viskari kertoo juurensa olevan kyljen rajalla Porsaanmäen kylässä. – Isän kanssa tuotiin porsaita Sakkolaan parisniekoille myytäväksi – niin sitten Pyhäjärven porsaat muuttuivat Sakkolan porsiksi, naureskeli Viskari.

Pyhäjärvi-Säätiön tossuista vauhtia mestarikävelijälle

Nokian Urheilijoiden 19-vuotias kilpakävelijä Karoliina Kaasalainen voitti tämän vuoden Kalevan Kisoissa Lappeenrannassa naisten 10 kilometrin maantiekävelyn Suomenmestaruuden.

Syyskuussa hän voitti Suomi-Ruotsi maaottelun yhteydessä käytävän erillisen kävelymaaottelun naisten 5000m kilpailun.

Sen lisäksi tulivat Irlannin avoimien mestaruuskilpailuiden U20-sarjan voitto 10 kilometrillä ja saman ikäsarjan pohjoismaisen mestaruus 5000m ratakävelyssä sekä Suomenmestaruudet niin rata- kuin maantiekävelyssä.

Karoliinan isoisä Tauno Ilmari Kaasalainen oli syntynyt 1915 Käkösalmen maalaiskunnassa, jossa viljeli maata talvisotaan asti Ostamon kylällä. Suku on alkuaan Vpl. Pyhäjärven Tiituan kylän n:o viiden "Metsä-Kaasalaisia", jolla paikalla asuivat ainakin 1600-luvulta vuoteen 1908.

Isän äiti, Aili Sylvia os. Koivistoinen, oli syntynyt Viipurissa 1920. Karoliinan äidin äiti, Salme Marjatta, os. Puranen on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Noitermaan kylässä 1929. Hänen sukunsa asui Noitermaa n:o yhdessä ainakin 1700-

Kuva on tämänvuotisesta Suomi-Ruotsi ottelusta, jota kisaa Karoliina johti alusta loppuun, Karoliina johdossa sisäradalla numerolla 36. Valokuvan on ottanut SUL:n lajikapteeni Marko Kivimäki.

luvulta lähtien.

Pyhäjärvi-Säätiöllä on oma hauska osuutensa Karoliinan menestykseen. Karoliina sai muutamia vuosia sitten säätiön myöntämän nuoren urheilijan stipendin, jolla ostettiin silloin 12-vuotiaalle tytölle

oikeat kilpakävelytossut. Tossuissa oli hiukkasen kasvuvaraa ja niillä Karoliina kävelikin kaikki vuosien 2000-2005 kilpailunsa, muun muassa seitsemän Suomen mestaruutta nuorten sarjoissa, nuorten PM-mestaruudet ja monet harjoitukset.

Kilpakävelyn soveltuvia tossuja on ollut erittäin vaikea löytää Suomesta. Suutari liimasikin kertaalleen uudet kulutuspinnat pohjiin ja vasta keväällä 2006 saatiin tuttavansa kautta tuotua Singaporesta täysin loppuun kulutettujen ykköskenkien tilalle uudet "racerit".

Onneksi tänä keväänä tuli myös Suomen markkinoille lajiin hyvin sopiva malli, jota ostettiin useampi pari varastoon.

Kilpailukausi on tältä vuodelta ohi ja valmistautuminen ensi vuotta varten on alkanut. Terveystieteen opiskelut jatkuvat toista vuotta Jyväskylän yliopistossa.

Syksyn ohjelman kuuluu paljon juoksua, ehkä jokuunen maantiekisa juosten. Kilpakävelyn palataan vakavammin vuodenvaihteen tienoilla. Ensi vuonna Karoliina kilpailee 22-vuotiaiden sarjassa, jossa kilpailumatka on sama kuin aikuisten kansainvälisten arvokilpailuiden virallinen matka 20 km.

Tämänhetkiselä Suomen huipputasolta on vielä matkaa kansainväliseen huipuvauhtiin, mutta toisaalta kaikki Kalevan kisojen kävelyn neljä parasta ovat vielä alle 23-vuotiaita, joten myös kehittymisen mahdollisuudet ovat olemassa lähivuosina.

Karoliina on kuulunut vuodesta 2005 lähtien SUL:n JTF (Junior Team Finland) valmennusryhmään. Ryhmää vetää lajikapteeni Marko Kivimäki. Ryhmän yhteisleirit ja ta-

stotestit muodostavat valmennuksen ja kehityksen seurannan tärkeän ytimen. Henkilökohtaisena valmentajana toimii isä Juhani Kaasalainen.

Karoliinan saavutukset kilpakävelyssä:

* Naisten Suomenmestaruus 10km maantiekävelyssä Kalevan kisoissa Lappeenranta 3.8.2007.

* 12 nuorten sarjojen SM kulta (3000m ja 5000m rata- ja 10km maantiekävely)

* Kolme N17 sarjan SM-hopeaa 3000m kävelystä SM-halleissa ja yksi SM-pronssi N17 maantiekävelyssä.

Karoliina on edustanut Suomea kolmena vuonna Suomi-Ruotsi kävelymaottelussa ja useissa nuorten arvokisoissa: MM-17 Marakesh, Marokko 2005, MM-19 Peking 2006, EM-19 Hengelo, Hollanti 2007 sekä kävelyn U20 sarjassa maailmancup La Coruna, Espanja 2005 sekä kävelyn Eurooppa-Cup osakilpailussa Miskolc, Unkari 2005. Hän on voittanut kahdesti 5000m ratakävelyn pohjoismaisen mestaruuden sekä 17- että 19-vuotiaiden sarjoissa.

Terveiset lehdenlukijalta Yhdysvaltain länsirannikolta

Pyhäjärvi-lehti saapuu aina ajoissa tänne Yhdysvaltoihin. Kiitos. Luen sen melkein samalta istuimelta. Oli mielenkiintoista lukea Pyhäkylä -kirjan aikaan saantia. Mistä aiheeni. Siinä, mainittiin Suomen kansakoulun isä Uno Cygnaeus. Onko kukaan tietoinen siitä, että hän on ollut aluksi pastori?

Olin viikon laivamatkalla Alaskassa. Sitkan kaupungissa näin lutherilaisen kirkon. Huomasin kadun puoleisessa seinässä metallilaitan, jossa luki suomalainen pastori Uno Cygnaeus on perustanut tämän kirkon vuonna 1840. Ovet oli auki ja siellä kuulin enemmän tätä historiaa. Alaska oli vielä silloin Venäjän alama. Cygnaeus ja Alaskan uusi kuvernööri, joka oli myös suomalainen, lähtivät laivalla Pietarista matkaan joka kesti 8 kuukautta. Sinä aikana kuvernöörin vaimolle syntyi poikavauva. Silloin ei ollut vielä Panaman kanavaa, joten laivan piti kiertää koko Etelä-Amerikka.

Kuvernöörillä oli Sitkassa talo, jossa myös Cygnaeuskin asui aluksi. Kirk-

Lempi Kähönen-Wilsonin koti kuvattuna Lahnavalkassa vuonna 1992.

ko valmistui kolmessa vuodessa. Urut tulivat Eestistä seuraavana vuonna. Myös alttaritaulu saatiin sen jälkeen, joka oli suomalaisen taitelijan maalaama.

Tämä oli ensimmäinen lutherilainen kirkko, koko Amerikan länsirannikolla. Cygnaeus oli siellä viisi vuotta. Kirkkoa käyttivät norjalaiset, ruotsalaiset, eestiläiset, pohjoissaksalai-

set ja tietysti suomalaiset.

Kirkko on palanut kaksi kertaa, mutta urut ja pastorin saarnastuoli ovat säilyneet, joka on suomalaisten tekemä. Ne on vielä nykyisessä kirkossa. Alttaritaulu oli myös pelastettu palosta, se annettiin säilytettäväksi lähellä olevaan ortodoksisen kirkon suojiin. Kai se oli sitten unohdettu. Vuonna 2000 joku historioitsija

oli sen huomannut, että se oli auringon varjona jossakin ikkunassa, ja tunnisti sen.

Taulu tuotiin Suomeen ja restauroitiin hyvin. Vuonna 2002 se lähetettiin takaisin Amerikkaan ja oli näytteillä useissa suomalaisissa kirkkoissa, muun muassa meilläkin täällä Seattlessa. Taulun aihe on Kristuksen kirkastuminen, ja nyt se on siellä kirkossa mihin se oli valmistettu, Sitkan kirkkoon Alaskassa. Siihen aikaan täällä oli kullaan etsijöitä ja lohien kalastajia Pohjoismaista. Ikävä kyllä nyt ei ole yhtään suomalaista jäsentä Sitkan kirkossa.

Alaskassa on ainoastaan 40 tosi aurinkoista päivää kesässä, mutta kukat kukkivat ja linnut laulavat ihan kuin koti-Suomessa.

Lännen terveisin

LEMPI KÄHÖNEN-
WILSON

Kirjoittaja on ns. "Lahnavalkaman tyttö", joka asuu Yhdysvalloissa länsirannikolla Seattlen kaupungin lähistöllä.

Kolme polvea Juvosia

Kolme sukupolvea Enkkuan Juvosia Enkkuan koulupihamaan kivellä Osmo Juvosen 70-vuotismatkalla 25.08.-07. Eturivissä vasemmalta: Anu Kallentytär, päivänsankari Osmo Nestorinpoika ja Raimo Osmonpoika. Takarivissä vasemmalta: Ville Kallenpoika, Virpi Nestorintytär, Kalle Nestorinpoika, Joonas Raimonpoika ja Merja Osmontytär Laaksonen os. Juvonen.

Syyskuun lehdessä olleessa Joonas Juvosen kirjoittamassa matkakertomuksessa mainittiin Juvosten sukukivi on Äyräpään Vuosalmmella. Sinne ei kuitenkaan päästy isolla bussilla käymään huonon tien takia.

Onko tämä Sortanlahden osuuskauppa?

Tunnistaako kukaan, onko tämä kuva Sortanlahden osuuskaupasta? Kuvan omistaja haluaisi aiheesta varmistuksen, sillä hän epäilee kuvassa tiskin takana olevan isänsä olleen siellä myymälänhoitajana. Vastaustiedot voi antaa Reino Äikiälle, hän välittää ne eteenpäin.

METSÄPIRTTI
PYHÄJÄRVI
RAUTU
SAKKOLA
VUOKSELA

**SUVANNON SEUDUN
SUKUTUTKIMUSPIIRI**

Pitäjäpäivä ja kokous Karjalatalolla

Suvannon seudun sukututkimuspiiriin kokous pidetään pyhäjärveläisten isännyydessä lauantaina 17.11.2007 noin klo 15.15 alkaen paikkana Karjalatalon Galleria-sali. Samana päivänä vietetään Karjalan Liiton pitäjätapaamista, jonka teemana on Vuoksi. Pitäjätapaamista tarkemmin tapahtumakalenterissa.

Toivottavasti moni sukututkimuspiiriläinen tulee täydentämään tietoaan koko Suvannon seudusta. Varsinaisen sukututkimuspiiriin kokouksessa pääaiheena on Kauko Hinkkasen esitys Hinkkasten sukuseurasta ja sen toiminnasta. Kokouksessa pidetään myös kirkonkirjojen digitoitintilanne. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön puheenjohtajat

Hallituksen puheenjohtaja
Yrjö S. Kaasalainen Harjavalta,
osoite Kallenk. 10 29200 Harjavalta
puh. 0400-626 770,
sähköposti yrjo.kaasalainen@luukku.com

Hallituksen varapuheenjohtaja
Juhani Forsberg Helsinki,
osoite Ryytimaantie 19 A 8 00320 Helsinki,
puh. 050-511 2899,
sähköposti juhani.forsberg@fonet.fi

Hallintoneuvoston puheenjohtaja
Antero Pärssinen Hollola,
osoite Kiviniementie 424 17120 Paimela
puh. 050-570 6575
sähköposti tero.parssi@phnet.fi

Kokouskutsu

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Syyskokous ja pikkujoulu la 10.11.07 klo 13.00

Tervetuloa Helsingissä Karjala-talolla Galleria-saliin lauantaina 10.11.07 klo 13.00. Aloitamme tilaisuuden joulupuuron syönnillä väskynäsopan kera. Sen päälle pidetään syyskokous, missä käsitellään sääntömääräiset syyskokousasiat mm. uusien jäsenten valinta erovuoroisten tilalle hallitukseen vv. 2008-2009, jäsenmaksusta päättäminen, toimintasuunnitelma ja tulo- ja menoarvio vuodelle 2008. Kokouksen jälkeen Kauko Hinkkasen alustus

Pyhäkylän koulupiiriin kuvaus ja muita kirjoja valmistunut, miten askeletaan eteenpäin

Keskustelemme alustuksen jälkeen siitä, miten kuvaa Vpl. Pyhäjärvestä ennen ja nyt tulisi vielä laajentaa ja terävöittää. Alustuksen jälkeen nautimme pikkujoulukahvit, kuuntelemme musiikkiesityksiä ja laulamme yhdessä joululauluja. Myös perinteiset arpajaiset järjestetään ja niitä varten vastaanotetaan lahjoituksina pieniä voittoja.

Tilaisuudessa saatavana seuran 50-vuotishistoriikka, Muistojen järvi -dokumenttifilmiä.

Lämpimästi tervetuloa kaikki niin seuran jäsenet kuin muutkin pyhäjärveläisyydestä ja karjalaisuudesta kiinnostuneet!

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n hallitus

Lisää Vpl.Pyhäjärvi kirjallisuutta

Matikainen Hilja,
runoteos Matkan varrelta. Libris Oy 1993.

Pulakat, Sigfrid Pulkakan jälkeläiset. Pulkakan Sukuseura. Gummerus Kirjapaino Oy, Saarijärvi 2000.

Heikkilä Anna-Liisa (toim.) "Mei äijä ja mummo". Sukukronikka Maria o.s. Matikainen ja Juho Ijakson suvusta. Nokia 2005. 126 s.

Heikkilä Markku, Laatokan kevät. Kustannus Oy Rajalla. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2006.

TAPAHTUMAKALENTERI

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho: Kokoonnuimme marraskuun 1. päivänä klo 13.00 Lahdessa Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17.

Pikkujoulua vietämme samassa paikassa keskiviikkona joulukuun 12. päivänä klo 18.00.

Muistojen ilta Huittisissa. Perinteinen Vammalan-Äetsän ja Huittisten Karjalaseurojen yhteinen muistojen ilta on tällä kertaa 4.11. alkaen kello 18.00 Huittisten Seurakuntakeskuksessa. Ohjelmassa on seuran oman puheenvoron lisäksi seurakunnan tervehdys, Harri Kiiski puhuu ja laulaa, lisäksi nuorten ohjelmaa. Kahvitarjoilu ennen tilaisuuden alkua. Tervetuloa toivottelee Huittisten Karjalaseura.

Pitäjäpäivän aiheena Vuoksi. Karjalan Liiton pitäjätapaamista aiheena 17.11. kello 13.00-15.00 Karjalatalossa on Vuoksi ja sen muutosvaiheet. Tilaisuudessa kuullaan asiantuntijaesityksiä ja Sakkolan ja Metsäpirtin edustajat kertovat muutosvaiheen vaikutuksista pitäjien elämään. Tilaisuus on maksuton. Toivotaan myös pyhäjärveläisten osallistuvan tilaisuuteen, johon on vapaa pääsy. Tilaisuuden järjestelyistä vastaa Karjalan Liiton pitäjätöimikunta.

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerhon marraskuun tarinatuokio on Vanhassa Kirjastotalossa su 18.11.2007 klo 13.30 (huom. aikamuutos). Johtokunta kokoontuu tarinatuokion päätyttyä samassa paikassa.

Kerhon pikkujoulua vietetään su 2.12.2007 ravintola Vaskitähdessä os. Hatnapäänpuistokuja 22. Illalliskortti 20 euroa/henkilö, sisältää runsaan jouluisen noutopöydän. Ilmoittaudu tarinatuokiosta tai puh. 040 5049 135 Laila Innanen. Hyvät pyhäjärveläiset, tervetuloa tarinatuokioon ja pikkujouluun (pikkupaketti mukaan).

Kaunista Vpl Pyhäjärveä.

Osa I, Pyhäkylän koulutie, 232 sivua, 300 valokuvaa. Osa II, Juurillaan ja maailmalla, 504 sivua, 1450 valokuvaa. Koko A4. Kirjaparin hinta 95 • + lähetyskulut. **Tilaukset:** Toivo Hinkkanen, p. 050 3425 027, tai larjava@gmail.com.

Tarkennus

Viime Pyhäjärvi-lehden pääkirjoituksen yhteydessä oli kuva Karjalan liiton Satakunnan piirin suunnitteluseminaarissa. Kuvassa oli pyhäjärveläisistä Kullervo Matikainen, ei Kalervo.

Tilaa oma lehti

vpl.

Pyhäjärvi

Seuraavaan lehteen tarkoitettu aineisto pitää olla toimituksessa **perjantaihin 16.11. mennessä.** Huomaa uudet yhteystiedot!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasementtie 375
37550 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@
kolumbus.fi

Toimittaja:
Salme Rintala
Korkeemäenkatu 26 A 26
37100 Nokia
p. 03-341 0551
salme.rintala@netti.fi

Tilauhinnat: koti- ja ulkomaat 25 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 22%

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Reino Äikiä
Nokkamäentie 256
32700 Huittinen
puh. 040 769 5775
tai 02-566 213
fax 02-566 218
reino.aikia@esanet.fi

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki